

Кенгеш

Экономиканы алғыз элтген аттамла

Россей Федерацияны Кыргыз Советини «Күрүлуш, жашау жүрт-коммунал мюлк, шахарда болум» комиссиясыны эмде Кыргыз Думаны күруулуш эш жашау жүрт-коммунал мюлк жаны бла комитетини бирлешиген кенгеши бу көнлөде Москвада ётгенди. Аны ишине Кыбарты-Малкъарны Башчысы Казбек Коков да кытышханды.

Россейде күруулуш бёлжюмни ишини эсепленин эмда 2030 жылға дери айнтыну умутларыны юсюндөн Россейни Правительствоусуну Председателини орунбасары Марат Хуснуллин айтханды. Ол билдиригенича,

нов билдиригинге көре, учуз ипотека программалары болжалы жыгып башласа, жашау жүрт-лагъа сурал бек ёседи. Аны себепли ол аланы эл ипотекача болжалларын чеклемезе чакырынганда. Регионлагъа уа был-

игиленидириге кереклисіне да эс бурулғанды.

Кыргыз Думаны күруулуш эш жашау жүрт-коммунал мюлк жаны бла комитетини башчысы Сергея Пахомов жашау жүрт фонду ишине күйыматлы оноу этину юсюндөн сагыннанғанды. «Аны чыртта төрлендирмей болукту тойюлду. Сәз мында жашау жүрт-лагъа надзор этину бла көрлешиген органлары ишлериң жаныдан күрауун юсюндөн барады. Анда

фраструктураны айна-тыну, бёлжюмде урууну күйиматын кючлендирүүнүн юсюндөн сёлешин-гендиди.

Кыбарты-Малкъарда күруулуш бёлжюмде быйыл январьдан башлап октябрьде дери 29,7 миллиард сом бағысына ишиле тамам этилгендиле. Озгөз жынысы бу кезиңүн бла тенглештиригендеги, ала он процент чакылы бир көшханды.

Биригиулен бар түрлүлөр, адамла кеслери да ой айны ичинде 386 минг квадрат метр жашау жүртла сноегендиле. Ал тереуелеге көре, ноябрьге дери ой 447,8 минг квадрат метрге жетерге ушайды. Организацияла 41 юй соегендиле, алада 1670 фатар барды, барынды да елчиме 111,7 минг квадрат метрди. Иансана уа 1868 юй ишлөгендиле (274,4 минг квадрат метр).

«Тап шахар болумуну күрау» регион проекти чеклериnde быйыл 47 жамаат эмда 110 аарбаз түрлөреле жанырытлыганды. Ишиле 38 муниципалитетде бардырылғанды. Элли тийреде мадар этерча республиканы бюджеттinden ачы жиберилгенди. Бюгюнлюкке алып къарағанда, ишиле 42 жамаат эмда 107 аарбаз түрлөреле тамам этилгендиле.

Жашау жүртла ишле-те түрган районлада инфраструктура күруулуш да бардырылады. Дағыда Нальчики магистрал орамалырнан инженер сетьлени жанырытты жаны бла мадар этиледи. Быйыл бизни республикада саулык сакылау, билим берүү, маданият, спорт бёлжүмдөлөдө эмда жол инфраструктурада иги кесек улуу объектине күруулуш, реконструкциясы эмда жанырытты бардырылады, деп билдиригендиле Кыркүүнини Башчысыны эмда Правительствоусуну пресс-службасындан.

Президентни эмда Правительствууну Председателини болушулуклары бла ахыр жылда күруулуш бёлжюмни ишил жылғанды, кеси да экономиканы алғыз элтген кючледен бириди.

Правительствууну Председателини орунбасары эллени тынышты айнтыну, уга эмда инфраструктуралық күрауаула эс бурурга чакырынганда ол жаны бла тамамланылышты жумушла бир бири бла байламмы болургана керекди, дегенди. Дағыда регионлода шахар күруулуш онглана кейбейтину көлгөя алмаса, жашау жүртлери күруулушда алғыз аттамларын сакылтара оң болмазлыгын чөртгенди.

Кыргыз Советини комиссиясыны башчысы, Татарстан Республиканыны Растан Минниханов да көнгөнде сюзүүге чыгарылған талап сооруу ЖКХ-ны жанырытуу бла байламмы эди. Коммунал инфраструктуралы

лай күруулушда кысайсы амалын сойселе да, аны хайраныртыга көнгөя кереклисін чөртгенди: эскроу-счётланын оғзесе регионаларын гарантияла-ры бла энчи счётланы. Аны сайлагын күруулушчулу, банкъга процентле түлеуңү орунана школа неда сабый садик дегенча социал объектлени ишлөрле неда жанырыттырылыштырыгын көрек болукдула.

Россейни күруулуш министри Ирек Файзуллин бёлжюмде техникалы жумушланы тийшири-ууну, бирге шашаган про-ектлени жаращдырынуун эмде бағыланы күрауун итогиендири жаны бла борчланы турда ётгенди.

Кенгешде сюзүүге чыгарылған талап сооруу ЖКХ-ны жанырытуу бла байламмы эди. Коммунал инфраструктуралы

уа эм башында жашау жүрт фонду сакылауга эмда анга контролъ этин турурга керекди. Юйеге тынгылы ремонт этин программалы төрлендирүүгө оң болурча биз регионаллагъа техникалы тинтиули бардырылға эркинлик бергенбиз. Ары дағыда техникалы эсеплеуңү, юйелен жумушпарына къарау эмда оноу этин жаны бла бер стандартланы, ГИС ЖКХ инструментлени юсю бла цифралы амаллагъа көчюнчо къашарыгъа тийшилди. Иелеге бу система ачык, анылашынылуу болургра керекди, ала мюлклерине оноу этинги тириек көтүшүшүрч», - дегенди Сергей Пахомов.

Кенгешде дағыда инвестициялар күруулушда дери созулгынан болжалны къысхартыну, жаны регионлода ин-

ремонт көчюнчо жумушшуна тамамларга жараарыкты. Бюгюнлюкде аны бла миллион чакылы бир инсан хайранады.

«Госуслуги.Дом» сервис хакызызды, RuStore, AppStore, GooglePlay эм App Gallery приложение тюкендөлө барды.

ХАБИУЛЛАХЛАНЫ Зульфия.

Көйгөрүү

Фатарлана жашау жүртлөгөнүн тапшырылышы

Россейни Күруулуш эм Цифра ми-нистерстволарыны себепликleri бла ЖКХ-ны кызарыл информации системасыны (ГИС ЖКХ) мурдуронда көл фатарлары юйледе жашау жүртлөгөнүн тапшырылышын жарашырылганда. Аны смартфондан салдырып, Кызы-

рал жумушланы порталында энчи бетигизни болушулугу бла эсепле тюштөрдө керекди. Артда анда жашау жүрт коммунал жумушланы төлөр-ге, счётиклени эсеплерин керекли же жибериргире, управляющий компанияя жаразарға, юйде жашау жүртлөнди бирге жыярга, толу

эм регионларында турист онларыны юсюндөн билдиригүү көшумчулуккы этгендө да белгиленириди. Бюджеттен тышында инвестициялары себепликleri бла туризм проектлени тамамлау, халъя аралы организациялары алларында Россейни сейирлери бардырылы бла көрөшгөнде да бу атын алаплыккыда, деп билдиридиле ведомствууну пресс-службасындан.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Дараажа

Айырмалы уруннанланы белгилерикдиле

Туризмдэ эм адамларын солууларын күрау жаны бла ишде аслам жетишими болдурулганлаға «Туризмни сыйлы ишиси» деген айт бериллиги. Аны юсюндөн байруйк Россейни Экономиканы айнтыну министрствосуну сайтында басманнанды.

Сыйлы атха туризмни айнтынуу, ол санда кыралыны ичинде да, эм

миллет туризм маршрутларын жаращдырыгъа уллу күйийн салгъанла тийшили болулкудуда. Туризмни айнтынуу Федерал эм халъя аралы программаларыны бла про-ектлеририн жашауда бардырыгъа, ол санда «Туризм эм көнакъбайлыктын индустриясы» проекти толтурурга, кадрларын хазыраулаға, дүния рынокда кыралыны саулайда

Игиленидири

Кыргыз автомобильинспекция – жаны улоула

Кыбарты-Малкъар Республиканы Башчысы Казбек Коков Кыргыз автомобильинспекцияны бёлжюмперине жаны улоуладан ачхычланы бергенди. Кыркүүнине МВД-ны подразделенияларына бёлжюмнен автомобиле 27 болады. Энчи автотранспорт Россейни Президенти Владимир Путинни башламчылыгыны бла күралгъан «Көркүүсүнүн качестволу жолла» милlet проектни чекленинде альянганды.

- Ол арт онжыллыкыланы кезиңүнде күралгъан эм уллу жол проекpledен бириди, аны бардырылышунан башкы жоллана көркүүсүзүлүккүнүн көчлеудү. Кыбарты-Малкъарда жыл сайын жюз километр чакылы бир автомобиль жол кийриледи, ала барысы да көркүүсүзүлүккүнүн мэрдларына көрдиле. Регионда ёлмۇл бла бошалгъан аварияларыны саны билинчика азайганды. Республикада ГИБДД-ны бёлжюмперин техника керекле бла жалында да жоллана көркүүсүзүлүккүнүн жалчытыргъа, адамлары жашауларын сакъларга себеплик этириди, - дегенди регионну Башчысы.

Жандаруулук

Жюк Газа тийрөгө ашырылгъанды

Тюнене Россейни МЧС-ини энчи самолётте Египтеде Эль-Ариш шахарында Кыбарты-Малкъарда жашау жанында атындан гуманитар жюк жетдиргендени. Ол Газа тийреде жашау жанында деп жиберилген болушуккы. «Аны хазырларгъа эмда жерине элтиргире көтүшкүннөлөгөнде да жөргөмиден ыразылыгымыз билдиреме», - деп жазгъанды Кыркүүнини Башчысы Казбек Коков кесини телеграм-каналында.

Ведомствуун Ил-76 самолётте Подмосковьееде Жуковский аэропортдан чыкыганды. Ол элтген 20 тонна гуманитар жюккө аш-азык, адамла излеген башша затта бардыла. Гуманитар болушуккын Кызыл Жарты айны Египтеде бёлжюмюно көлөчилерине берликидиле, ала уа аны Газа тийреде жашау жанында деп жиберилген.

УФАС

КъМР-де Адамны эркинликтери жаны бла уполномоченный Зумакъулланы Борис Монополиялагъа къажау федерал службаны КъМР-де управлениеясыны колективи бла тюбешгенди. Жыйылылы Устазны эм насижатчыны жылыны чеклеринде къуралгъанды эмда Конкуренцияны халкъла аралы кюнюне аталгъанды. Ол 5 декабрьде белгиленеди.

УФАС-ны башчысы Анна Кумахова коллективде жаш адамла ишлегенлерин, он санда көп болмай келгенле да болгъанларын белгилегенди. Ала ишни энчиликтерине женил киришир ючин атаматала насижатчылық этедиле. Анна Валентиновна кеси да Къабарты-Малкъар кырал университетде оқытады. «Мен устазларымыз близге берген билим, сиңаңаңын ыразылыбымы айтырга сөнөм. Кесим да студентлere насижатчылық этеге корешеме. Сизин, Борис Мустафаевич, жаш адамларызызга жашау жолгуузын, иш санауугүзүнүн иослериinden айтырыгызыны тилеймө», - деп ангылатханды ол төбешину магъанасын.

Борис Мустафаевич омбудсмен бла УФАС бирча борчланы толтургъанларын белгилегенди. «Сиз да багъаланы «союлеурин тохтатуу, аныча, башха магъаналы ишлени тамамлап, адамларызыны закону излемелерин бла эркинликтерин сакълыгыз», - дегенди.

Ол жаш адамы насижатчылыккы этично магъаналыгынын белгилегенди. Аны жашаунда уа аллай адам республиканы алтагынны оночусу Тимбора Мальбахон болгъанын айтханды. «Ол бизге алай этигиз деменгенді, кесинде профессионал билими, жаш адамла бла сөлеше билгени бла болгъанды юлго. Намыслы, адепли адам эди», - дегенди.

Кесини урунуу жолуну юсюндөн айта, озгъан ёмюнро 60-чы жылларындан башшал, тюрлюю жерледе, къулукъульда ишлегенин белгилегенди. «Адамлары излемелерин, къайгъ-

«Жаш тёллюге насижатчылыкъыны магъанасы уллуду»

ыларын тамамлау бла байламлы иш аштыкъда жууаплышда», - деп къошанды.

Борис Мустафаевич совет къаралыны делегациянын къаумунда көп тыш кыраллагъа баргъанын, алда уа Россейгэ хүртүп улут болгъанын да айтханды. Озгъан ёмюнро 80-чи жылларында уа Афганистанда интернационал борчун толтургъанды, арап республиканы оночуларынын көнгөштүү болгъанды. «Къолума сауту да берген эдиле, алай квадарымы ыразыма, андан бир кере да атамаған, адамны да ачыт-магъанам», - дегенди.

Адамны эркинликтери жаны бла уполномочченный ишни энчиликтерини юсюндөн да баргъанды сөз. Борис Мустафаевич кырып орган болгъанын чөртгенди. «Алай близ къыралгъа къажау түйшилисча толтурмагъын, борчалыктын тийшилисча толтурмагъын, адамларын эркинликтерин сакъламаған чиновниклени

ишлерирге сюебиз», - деп белгилегенди.

Ол айтханычы, Уполномочченый тилекле тюрлю-юрлюндө, алай ахыр жыллада власть органла, партияла да прёмела бардырып, инсанларын тилеклерин толтургъанларында байламмын ала азайтъанларын белгилегенди. «Биз жарык да тамамлапкан гишибизи юсюндөн доклад хазырлап, китап басмалайбыз. Бюгүннөн аны 13 тому чыкырьанды, кезиуюн тому хазырланда турады», - дегенди эмда китапладан бирин Анна Кумахова бу башламчылыкъын ыразылыгын билдиргенди. Сорууну келир жыл да тамамларыга оноулашканды.

Тюбешине къоштан жаш адамлары Зумакъулланы Борисге соруулары көп болгъанды. Сагъатдан артыкъ баргъандын побешин ачыкъ, жюрең жылуулы баргъанын айтырчады. Ахырьында уа Борис Мустафаевич УФАС-ны атындан жылны ичинде ишчи борчларын бийик даражада толтургъан жаш адамларыга ведомствуу сауяларын бергенди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.
Сурат авторнруду.

Жамаат палата

Айрыула бузукълукъсуз ётерчя

Къабарты-Малкъарны Жамаат палатасында 2024 жылда Россейни Президентин айрыулауда жамаат контрол бардырып штабы ачылыу болгъанды, анга кирлик адамла сайланганды, ишлерини планы бегитилгенди.

жамаатинуу башларгъа белгилениди. Аланы хазырларлыкъ преподавателье октябрьде Пятигорска Федерал экспертилени башчылыкъларында күренилени ётгендиле. Жамаат къаурунду 900-ге жууукъ адам бардырыкъыда, нек дегенде алгъынның сыйнамы эссе алсакъ, айрыула юк коннге дери созулурга боллукъдула. Айрыула ётген жерледен битеу информации Жамаат штаба келликиди, алай бла даулашлы болумларын төртөзтирле оңг чыгъарыкъы.

Жамаат палатаны аппаратыны башчысы Ольга Дьяченко жамаат штабы ишни планын юсюндөн айтханды. Алай бла жер-жерли самоуправление администрациялагъа, жамаат организациялагъа бла политика партиялагъа жамаат къауручуланы къурауну юсюндөн письмола жибериллиди, андан сора уа, жылылы бардырыллыкъы. Ызы бла хар участкада ишлерик жамаат къауручуланы тизмеси бла аланы бир электрон базасы жарашибарлыкъыда, юретиши семинарда ётдиюрлюкъдуле. Жамаат къаурун къурауну юсюндөн Жамаат палата, муниципалитеттеде палатала, организацияла бла политика партияла келишимпе таусурукъдула. Айрыуларын көнлөрдинде бардырыллыкъыда, ахырьында уа регион экспертилени, Жамаат штабы келечилирини къаятшылары бла пресс-конференция ётарикиди, анда айрыула къалай ётгенлерине багъа бичиликиди.

КҮЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.
Сурат авторнруду.

орунбасарына уа бирча къол көтүрюу бла Владимир Абданков сайланганды.

Николай Маслов чөртгенича, болжуктуу айрыула жангыз Россейде угъай, саулай дунияда да уллу магъаналарын тутадыла, алаңы тыш кыралланы жанынан эс да уллу бөлүнөрюкъду.

- Биз бусагъатда битеу дунияяга бирлигизини бла кючюзюнүү, тамблагъы күннеге ышаныбузуну, бусагъалын тутадыла, алаңы тыш кыралланы жанынан эс да уллу бөлүнөрюкъду.

Магъаналарын тутадыла, көрүрчек штабы ачылыу, «төгерек стопла», пресс-конференцияла ётдиюрлюкъдуле. Айрыула заманда штабы мурдуронду участкалалда бола тургъаннан көрүрчек видео ара ачылышы, мобильный къаумулук къуарлыкъыда, «исси телефон» номер ишлерикиди. Жамаат палата талим политика партияла келишилде таусурукъду, аланы келечилири, көрек болса, мычымай участкалалагъа барлыкъыда, - дегендиги.

Алай бла жууукъ заманда жамаат къауручуланы къаумуну ишин къуаргъа, аланы

Мадарымлылыкъ

Каррланы хазырлайдыла

Кёп болмай РФ-ни Правительствоосуну Председателини орунбасары, Промышленность, энергетика эмда сатыу-алыу министр Денис Мантуров Калининград областыда болуп, бир къаум предпринятыны жокълагъанды эм кенгеш бардыргъанды. Анга Правительствуу Председателини орунбасары Татьяна Голикова, ведомствоосуну көлөчилери да къатышандыла,

он санда Къабарты-Малкъардан профильли министр Шамиль Ахубеков да. Жыйылыда баш тема жарашибарлычу производствуу кадрла бла жалчытуу жоралынганды.

Бююнлюкде къыралда жарашибарлычу производствооду он миллионга жууукъ адам унарады. Болсада бёлөм толу кючюу бла ишлера 2030 жылтагы дери 870 минг адам көркөдү. Аладан 622 минги орта эм 248 минги бийи билимлери болгъанларды.

Кенгешни ахырьында УФАС-ны Промышленность, энергетика эмда сатыу-алыу министерствуу бүрүгүү бла регионларын производственностьларын айнтыуда улу къыйын салгылары эмда тири байламмыкъ жиорюттөнүү кючюн Шамиль Асланбиеевич «Күмач соқырьган эм женил промышленностью сыйны ишчи» деген атка тийшили болгъанды.

Ол кюн Денис Валентинович башка айырмалы ишчилени да сауялалагъанды.

Мияла орунла чыгъарадыла

Чегемни мияла заводунда мединингээ жараулу мияла орунла чыгъарыл башлалагъанды. Аны къурамын игиленидирира иги кесек къыйын салыргъа тюштөнди. Болсада иш къолгъа алынганды.

Продукцияны къурамына си-клатка, оксидле, темирле эм

тузла кирдиле. Печьде аланы минг бла жарым иссиликде тутаргъа керекди. Ол отходсуз производствогуу саналады, бир тюрлю сыйтуу болгъан бағуша атылмайды, уутылып, артка эритилире жибериледи.

- Мияланы чыгъарыу цехде ючюнчю ызын жибергенбиз. Аны чыгъарыуда къошакъа халда бир къаум жумушнан тамаллары тюштеди. Аны хайрыры бла ол химия эм кислотность жаны бла сыйнамы болады. Бююнлюкде биринчи къаумуну бир неңча машиналар жокълап айырьганбыз. Миндан арсында да медицинагъа көрек башка тюрлю затта чыгъарыр умуттуба барды, - дейдиди баш технолог Николай Осипов.

Газетизида «Ана тилибиз – байрагъыбыз» деген материалның оқытушыдан сора жүргімде мудахылкұ түдүргөн сәзимле жаратылғандыла. Аны автору Мусукаланы Сакинат бир күаум адам бла тилибизиңін сакылауда газетибизни магъанасыны юсунден бардырган

Газетде басмаланған материалның ызындан

Аллай сёзлени башхалагъа эшитдирмезге керекди...

ушакъларындан юлгюле келтирип жазғанды. Аладан бири, абадан тишируу, амма, көвлөнүнда да кроссворду (сөзбер) бла, айтады: «Заманым кыйда ана тилде газет, журнал да оқырғыра? Базардан арлып барала күтіе. Тоз жетгенимей, бир зат къабып, ауп къалама. Кертисин айтханда, ана тилде сёлешіген да жоқду бізде. Келин алай, түдүккө – боттоңда. Сора неге кереки ана тилде газет, журнал да? Орус тилде уа, не бағыа болса да, алабыз китапчықыла...»

Битеу ма бүзөле манга бек сейир көрюнгендиле. Биң тилибизни сакылауну биょғонлюкде бек улуу жарсыулыбыздан бири болғаныны юсунден хар жерден кыбычырып түрган заманда, түдүкпәлә ёсқынде, жыл саны келген таулыштыруу абылай күжүр затланы уялмай айтады... Мени ақылымка көр, алай оюмкуу сөз да адам, аның кесіндін башхалға эшитдирмезге керекди. Айыпды ол.

Биз шөнбөн сабыйе ёс тиллерин билімдейді деп жарсып, къазаута этибиз. Нек дегенде, ол жууаплыкыны сезиу бизге көн сайын түнчликтер бермейді. Сора абаданна байлай айта түрган жерде

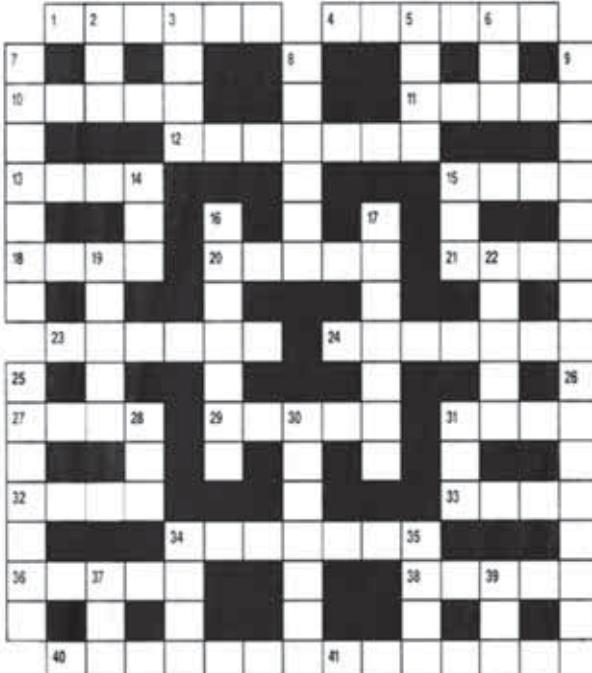
эттегенден, көчгөнчюлөкден түрган же-ризиге къайтханларында, миллеттерини хазнасына, кеси тиллерине да башка ёз-ден көркөнде. Сора «Метеке кеси къабындан жийргенгенді» деген сёз ма бу тишируыгы алаамат көлишиеди. Не себепден алаамат көркөндөле ана орус тилде чыкъынан китапчықыла, сёзберле да? Аңа къалса, бизни газеттеде, журналларда да табарға боллуқпуда алаиди.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

СЁЗБЕР

ЭНИНЕ: 1. Эски жырда кызыла ана аллына къарарты барадыла. 4. Намазны заманын эсгертичиу. 10. Бир къаум заманга ишленгенге шыкы. 11. Жангыз бузуулу ийнекни скюнден этилген аш. 12. Баш уруу. 13. Ол бүгөнмөйді дегендеги жазычуу А. Островский. 15. Аңсыз къалам жазмайды. 18. Бир адамда эңчилик. 20. Искусство. 21. Сууу къурумаян. 23. Адамны бек иги заманы. 24. Дүннины бир жаны. 27. Эр киши сабий. 29. Тери ийлөгендиле ертте таулупа аны бла. 31. Салкын жер. 32. Европаны бла Азияны чегинде Чапаев ёлген суу. 33. Ашарғын жарагынан ханс. 34. Алаң не терек, не ханс түйюлдюле. 36. Юч-төртжыллык къой. 38. Оюнчу, лакъырдача адам. 40. Эртегели таурухда Шириннің сойген жашы. 41. Душманлык.

ЁРЕСИНЕ: 2. Бузулмаз сёз. 3. Жыл саны келген адам. 5. Кийик жаныуар. 6. Ишке зиян тюшөрсөле, аны ол сёз бла да айтадыла. 7. Ол жук жашырматын, тоз адамлада болады. 8. Чалыннан жerde чыкъынан кырдык. 9. Къатылык, хатерсизлик, аманлык. 14. Аскерчилини дараражалықтарын көргөзтеген белги. 15. Жуууук чюнчыгышынша алай айтадыла. 16. Жамаутатда бен дараражалы адамланы къаумуу. 17. Малчылыкыны бир түрлюсю. 19. Елген адамның ырыссынына ие болған. 22. Чертежники иши. 25. Тенгизде заууукъуль. 26. Омаксыланы. 28. Ат аякыны тауушун зынгырдатхан зат. 30. Гитче гебенчик. 31. Сериуюн жечик. 34. Арбада, машинада да борды. 35. Уллу жарсыу. 37. Орта. 39. Кишиткини сёзю.

Газетни 144-чу номеринде басмаланған сёзберини жууаплары:

Энине: 5. Габара. 6. Жыгыра. 9. Бурун. 10. Кылкызы. 11. Кыран. 12. Са-ман. 16. Къаял. 18. Бугъумч. 19. Къанат. 20. Гудулуп. 21. Бузукъу. 22. Манты. 25. Чакын. 30. Чалма. 31. Нарат. 32. Чыран. 33. Атаман. 34. Алабай.

Ёресине: 1. Гадура. 2. Сатыу. 3. Ажокъа. 4. Ариука. 7. Жума. 8. Макы. 13. Маралык. 14. Жумарукъ. 15. Чурукъу. 17. Уучулукъ. 23. Азан. 24. Тамата. 26. Ахырат. 27. Азау. 28. Сахна. 29. Садакъ.

Билдириу

Республиканы эм ариу кызызы сайланырыкъыды

2023 жылда 12 декабрьде 19:00 сағаттада Кыргыз концерт залда «Мисс Кыбарты-Малкъар 2023» милдет конкурсану зыларынан чыгарылышыбызда, аны чегинде этиш-шоу да болулаты.

Эришиккүн мураты республикабызынан халықтарынын маданияттарын айтыптырылады, алайда сейирин көзгөлгөрдөйдө, инсаннын хар не жаны бла да, ол санде кавказлык кызыла-

ны эстетика эм ниет жаны бла ёссоулерине себеплик этиуди, фахмулу тиширууланы очыкылап, алайда чыгармачылык жаны бла болтуштуу. Андан тышында, жаш тёлөнгө тишируулун ариулугун күргөзгөн сыйфат, субайлык, тин-нитет, акылы, иттихулюк дегенча шартланы юспериден сыйтууду.

Финалда бла этно-шоуда кызыла милдет жыйиркүлдүү кийил чыгарылышыбызда, жюрини

сорууларына жууапла берилди, тепсекриклиде. Аладан сора да, саңхагы артистле чакырылышыбызда, ала къараучуланы жыр-тепсесуерла бла күүандырылышыбызда. Жалған интеллект-нейросөйт а залын ариу көркөмдөла бла жасарыкъы, бла амал ретионда биринин кере хайырланылыкъыды. Проектин Илона Жилова бардырады.

о аланы болгъанларын да билем болмаз. Да къайдан билликкүдү жаздырып алмаса?

Арт 10 жылны ичинде «Эльбрус» китап басмадан сабильтеге деп аслам ариу жасалған китапчылыктың жаздырып алмаса. Алада жомақыла, тауруха, элберле, нартланы юспериден хапарларын да табарға боллукуйдү. Дагында эки жылдың миңдан алға орус тилде Жабелланы Лидияны «Эльдар в стране нартов» деген китапчылыктың жаздырып алырга нек жарамайды? Газете багызды дей эселе да, журналны багызасы жаланда 150 сомууда. Ала барысы да кесин алдау сылтаплады. Миллетин, тилин, халык хазнабызын сойген адам бир заманда ол затлагын улуп көлбөлүп тоййоду деп, мени оюмум алайды. Юйорде сабильтеге тиорсонлю журналдың борчайтын көлбөлүп тоййоду деп, мен ийнанмаймай. Алагына алыр көрпүзүл, сейир затлары бла шагырай этерге жарым сағыттында уа хар абадан да табалыкъы, сойсай...

Газетизида бла байламыны да тоз ол халлы. Көлпө шөндо Интернэтте не торлоу информации да барды дейдиле. Алай миллеттегизини көл келечиперини юспериден жаланда бизни газеттеде оқырғыба боллукуйсуз. Ала уа сизин жууукъларыгызы, танышларыгызы, къоншларыгызыдыла. Бизни жигитперибизни жетишмелилеклери хар таза, ачыкъ ниетли таулунда да күүандырмай къоймазына ийнанама.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Тинтиуле

Жалғын ашарыкъыланы ачыкълайдыла

Шимал Кавказны Мирзенун иғилигине къяралын арасыны Кыбарты-Малкъарда бёлүмюнде жумуртхаланы качествосун ачыкъларча, алана къурамларын тингтендиле. Аны чеклердинде ветеринарлар хайырларында бир къаум жарманында. Анын көлкөнездепен бакьгын динитро-карбаницил. Алай препарат адамны саулуғына заран салырга болады. Аны көл ашагын инсанны дисбактериозу, аллергиясы къозгъалырға болады эм чархы да къарызууландады.

Специалистле айтханнага көре, предприятияда антибиотикке къванатыланы санларындан чыкъынычы бир кезинде жумуртхаланы сатмазға керек эдиле. Анализле Россельхознадзору Шимал Кавказда регионда аралы управлениясына жиберилгендиле.

Саурай алай айтханда, жыл башланганлы жумуртхаланы къоркъуусулукъларын тингтира 47 проба алынганды. Аладан тогызуусунда бузукъулька табылғанды. Алай бла къаурунан хайыры бла къоркъуулу продукция сатылмазча мадар этилгендиле.

Мирзенун иғилигин тингтира ага сют продукциянын качествосунда да эс бургъанлы тирады. Аңа көре, сюнто, бишлактыны эм жауну да къурамын тингтира пробала алышады.

Араны химия-токсикология бёлүмюнүү келечиперини жау-кислоталы эм стерин көркөнде анализлени да этиндиле. Чынбарылған эсеплөгө көре, продукцияда сют байламмы болмажын жаупа, битимлени къурамына кирген стерин табылғандыла. Од шарт сюнто осал качестволуғун эм аны бирде къоркъуулу болғанынын ачыкълайды. Тинтиуле эсеппери «ВЕСТА» системага кийртгенде эм Россельхонадзорга жиберилгендиле.

Бююнлюкде жалғын сюнто производствосу улуп жарсыуладан бирине санаалады. Алычупа, аны тышында жылзыханга, учурзаркъ багызына алданып, иги продукцияны орунунда саулукъларына заранындыларыла. Од себебден, эм биринчен, аны къурамына, жаупа, битимлени жыр-тепсеси көркөнде күүандырлана. Болсада аны къурамына не затла киргөнлөрин жаланда лабораторияда тинтиуле көркөнжюнояды.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

Къабарты-Малкъар Республиканы Маданият министерствесине, «КъМР-Медиа» ГКУ-ны, КъМР-ни Журналистлерини союзуну, «Кыбарты-Балкарская правда», «Адыгэ пасъль»з, «Заман», «Советская молодёжь», «Горянка» газетлери, «Литературная Кыбарты-Балкария», «Ошхамахо», «Минги-Тау», «Солнышко», «Нур», «Нюр» журналлары, «Къабарты-Малкъар» ВТК-ны, «КъМР-инфо» информации агентству, «Эльбрус» китап басманды колективтери «КъМР-Медиа» ГКУ-ны «Кыбарты-Балкарская правда» газетини редактору МОТТАЙЛАНЫ Мустафана кызызы Светланага къарындашы МОТТАЙЛАНЫ Мустафана жашы Хызыр ауушханы бла байланылды улуп бушуу этип, къайгъы сёз бередиле.

Эришиу

Көп болмай Былым элни маданият ююнио башламчылыгы бла малкъарлыланы бек татылу эм битеу дүнияята белгилүү азыкъаларындан бири - хычиннеге жораланнган байрам бардырылганды.

Сөзсөз, хар миллетни башхагъа ушатмагъан аны маданият байлыгы, тили, адеби, тарыхы эмде жи-рютген ашы-сүүдула. Таулула уа ол жаны бла байбыз десек, ётюрк болмаз.

Бу конкурс-фестиваль а шокалу классларыны ара-ларында ётгенди. Анга алана хар бири да сийюп, жууаплы кёзден хазырланыл, къатышхандыла. Жаш төлөө хычиннели тюрлю-тюрлюлерин жарашибырғыа көршегенди. Ала турған хант къянгаланы да миллет-де жи-рютген жасагъандыла.

Маданият югите уа былымчыла да сийюп жы-ылгъан эдиле. Алана алларында элни акъсакъалы

Аш хазнабызыны байлыгъына тюшюне

Мырзаланы Идрис сёлешгенди.

- Быллай байрам кюнлери халкъабызын көп болсун. Къячан да таупу азыкъала айтыла келдиле. Бу жумушну къурагъанла, анга къатышханла да сау болсунла. Жаш төлөнгө аш хазнабызын унуттурурга эркин тийюлбоз, - дед чертгенди тамати.

Эришиу а 4 конкурсадан къурагъанды. Биринчи-синде сабийле алгъыш бла байламлы хазырлагъан назмумарын айтхандыла. Алай бла 3-чи-10-чу клас-сланы келечилери алгъыш айтыргъя хунерлерин көргүзтегендиле.

«Хунерларин къолу алтын, жырчыны ауазы алтын» деген экини конкурс а милдет тепсиеу эм ана ти-либизде жыр айтыу бла байламлы эди. Тебердиланы Аиша Бла Асланбек, Созайланы Сафия, Балаланы Ка-рина эм Саубарланы Самира, Афашокъаланы Амира, Ёзденланы Амина, жыргъя бла тепсиеу усталыкъыларын көргүзтөп, келгенлен көлгөлөрин алгъандыла.

Миллетибизде билюнлюкде хычинни 43 түрлюю бельгилиди. Бизни халкъ аны къалай хазырлагъанын, къалтый тюрлюлерин болгъанларын ес турған жаш төлө унутса, жарамас. Алайды да, кече да жукъамалы, хычиннели чичерин, тышларын да хазырлап, биширип, хар классны сабийлери таупу ашыбызын хазырлауда усталыкъыларын көргүзтегендиле.

Хар класс да энчи аш къянгасын хазырлагъандыла. Ол къянгалаада беш тюрлю таупу сауту бла беш тюрлю хычин көргүзтөлгөндө. Алага бағыа бичген жири да къуаралын эди. Аны келечилеринден бири назмучу,

Элбрус районну музейини къуллукъчусу Ёзденланы Женя эди. Ол чертгендеге көре, сабийлени билай хазырланнанлары алана бек къуандырғанды. Алана бу ишге сейирлерин къозгъабъанла да ыспас сёллеге тишилди.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Сауғыала, Махтау да алгъандыла

Пятигорска «Pro people award» де-ген проектии чекперинде «Жетишимли кызыла» деген түбөшиүү болгъанды. Алана белгилүү жырчы, композитор Елена Орлова къурагъанды.

Ары чакырылтъан кызыланы саны жыйырма беш болгъандыла. Аладан сора да, анга жырчыла, СМИ-лени келечилери да къатышхандыла. Бу ахшы жумушшу сыйлы къонакъла-рыны санында уа таупу кызыбыз «Ашхана», «Мисс хояюшка и Мистер хоязин КБР» эришиүлени къурагъан Мокъаланы Гульнара да болгъанды.

Шимал Кавказда сейир проектке къу-рап, алана жетишимли бардырып турған тиширилүү асламдыла. Бу проекти баш мураты уа аллай инсанланы белгили эттере, бир бирлери бала танышырга да амал бериргеди. Ала көбүсюй юйдегили болуп, сабийле ёсдюргөнликке, тутхан ишлерин бардырып, жетишимлөгө жет-гөнгөн турда.

Түбөшиүде ала бийик жетишимлөгө къалал жеталгъанларыны юсунден да соргъандыла. Башха тиширилүү да алдан юлго алырча, насиихат сөзлө айт-хандыла. Елена Орлова тиширилүүн аспалымы юйленгенден сора тутхан муратларын къююл къоядьыла, дегенди. «Бу жумушшу хайырьындан ала, билимлерин ёсдюрюп, умтларына жетерге сүйселе, юйор чырмау этмегенин көрдиле», - дегенди. Берى келген алчы кызыла да аны сөзлөрине шагыт болгъанын да чертгендөл.

Түбөшиүде ала бийик жетишимлөгө къалал жеталгъанларыны юсунден да соргъандыла. Башха тиширилүү да алдан юлго алырча, насиихат сөзлө айт-хандыла. Елена Орлова тиширилүүн аспалымы юйленгенден сора тутхан муратларын къююл къоядьыла, дегенди. «Бу жумушшу хайырьындан ала, билимлерин ёсдюрюп, умтларына жетерге сүйселе, юйор чырмау этмегенин көрдиле», - дегенди. Берى келген алчы кызыла да аны сөзлөрине шагыт болгъанын да чертгендөл.

Къонакъланы санында «Домбай-фильм» кинокомпанияны таматасы Магомет-Али Найманов да болгъанды. Къонакълагы аны «Испытаннын аулом» деген терем магъаналы суратлау фильмин да көргүзтегендиле. Ызы бла ол бу проекти къошулгун кызылагыра ыспас сёзлөрин айтханды. Ала хар тиширилүү да ахшы юлго болгъанларын чертгенди. Ызы бла белгилүү модельер Мария Амирланова бир айны ичинде жарашибырғын кийимлериңин коллекциясы бла шагыт-релендиргендени.

- Бу эришиу болмажынан энчи белгиперге сюеме, нек дегенде бери келген кызыла барысы да тийшиши инсанларына. Мен алана хар бирине да ыспас

этеме. Быллай жетишимлөгө жет-гөнгөн турда сейир кызылы да энчи айттычады. Республикаларында угъай, сауалай Российде атлары или бла сағыннылыргъа тийшилидиле ала, - дегенди Елена Орлова. Аны себепли бу проктеге чакырылгын хар жетишимли кызызын юсунден да Москвада чыкъытъан «FIRDAUS» журналда жазарга сыйгенлерин билдиригендиле.

Жыйылыдуда хар кызыны да энчи кызылы жолчукъ бла сахнагыча чакырғандыла, алана жетишимлерини юсунден да соргъандыла, сыйлы грамотала, бағылы сауғыла, кубокла да бергенди. Кызыланы уа башхалаты энчи сауғыа эттере онлары болгъанды.

Гульнара да саңхада кесини про-ектлерини юсунден энчи билдиригендиди. Мындан ары да «Мистер и мисс хояюшка КБР» проекти жаныз кесибизни республикада угъай, экини жылдан регион даражагъя жетдиригө умутун айтханды. Же-тишимли кызыланы санында белгили къарачайлай блогер Боташланы Мариям да болгъанды. Ол Интернеде къарапланы татылуу азыкъала эттере юртеди. Гульнара да Мариямны кесини «Ашхана» проектини чакырылгыра скойгөн билдиригендиди. Кызыгъа чакырыу билет бла сауғы да бергенди.

Жыйылыну ахырьында къонакъланы аламат жырла, тепсиеу бла къууандырғандыла. Кызыла, бир бирлери бла танышып, бирге проктеге къуаргъя скойгөнлерин да билдиригендиле, эсде къалырча суратлагъа да тюшгендиле.

ТЕМУККУЛАНЫ Амина.

Хорлам**Россейни кубогу – жерлешибизде**

Каратени WKC тюрлююнден Россейни онтёртюнчю кубогу Нижний Новгородда бардырылганды. Республиканы Спорт министерстусундан билдиригендери, анда бизни республикан Этезланы Владимир (тренери Къяраланы Аслан) бла Ангелина Лазаренко (тренери Сабанчыланы Мурат) сермешгендиле.

Битеу түбөшиүпин да хорлам бла бошал, 18 жылдан тамата жыл санда Ангелина кубокку алыпанды. Владимир а эки къауумда зришгенди – 18 жылдан абадан эр кишиле бла ветеранла эм алана экинди да кюмюш майдалла бла белгиленненгendi.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Учредительле: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти bla Правительствосу

**Баш редактор
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан****РЕДКОЛЛЕГИЯ:**

ТЕКУЛАНЫ Хая (баш редактору орунбасары), ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары), ТОКЫЛУЛАНЫ Борис (жупапты секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зухура, УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмныйн - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 40-03-24. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманды эм асламлы информациины эркинликлерин къорулду жана бла Къабарты-Малкъар регион инспекция 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер —ПИ № ТУ70-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмада «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр эттени.

Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганданы. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графикте көре
19.00 сағытта къол салынады.
20.00 сағытта къол салынганды.

ГАЗЕТИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЫНАЛЫ:

Османланы Хайса - дежурный редактор, Кучукланы Сафият, Кетченчиланы Зульфия - жупапты секретарлары орунбасарлар; Гелиланы Валентина (1,2-чи бетле), Бийчеккуланы Жаннета (3,4-чи бетле), Зезаланы Лиза (9,10,11,12-чи бетле) - корректорлар.

Тиражы 1435 экз. Заказ № 2694
Багъасы эркинди.

РЕДАКЦИИНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬСТВИИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атын проспект, 5
электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru